

แนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท

ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา

Guidelines for homestay development to promote tourism
of Ban Prasat Community, Than Prasat Sub-District, Non Sung District,
Nakhon Ratchasima Province

กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย*

Kittisak Klinmuenwai

Received : February 25, 2022

Revised : June 30, 2022

Accepted : August 15, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน 2) เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพและหาแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ศึกษาโดยวิธีวิจัยแบบผสมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับประชาชนที่เป็นสมาชิกของกลุ่มโฮมสเตย์ชุมชนบ้านปราสาท จำนวน 40 คน และข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวและพักแรมที่โฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน จำนวน 380 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ยและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท ผลการวิจัยพบว่าความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน นักท่องเที่ยวมีความต้องการมากที่สุดในด้านที่พักแรม รองลงมาคือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านความสามารถในการเข้าถึง ด้านความปลอดภัยและด้านอาหารท้องถิ่นตามลำดับ สำหรับศักยภาพและแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปราสาท คือ สถานที่พักโฮมสเตย์มีเอกลักษณ์ตั้งอยู่บนพื้นที่ทางโบราณคดี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชุมชน ควรพัฒนาที่พักให้มีมาตรฐานและพัฒนาอัตลักษณ์ของชุมชนเพื่อสร้างความแตกต่างด้านบริการ เช่น อาหารท้องถิ่นที่มีความหลากหลาย กิจกรรมท่องเที่ยวและเอกลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวและเพิ่มช่องทางในการติดต่อให้มาก ควรเพิ่มป้ายบอกทางให้ชัดเจน รวมถึงการพัฒนาบุคลากรในชุมชนให้เกิดความรู้ในการบริหารจัดการและการให้บริการของโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว และการอนุรักษ์ทรัพยากรทางโบราณคดี ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

*หัวหน้าสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

Head of Tourism Industry Department, Faculty of Business, Vongchavalitkul University

e-mail: kittiya_kitty@hotmail.com

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา / โฮมสเตย์ / การส่งเสริมการท่องเที่ยว / นครราชสีมา

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study needs and expectations of tourists towards homestay development in order to promote the community tourism in accordance with a community lifestyle 2) to analyze its potential and search for homestay development guidelines to raise the tourism of Ban Prasat Community, Than Prasat Sub-district, Non Sung District, Nakhon Ratchasima Province, through a mixed methods research. The qualitative research was conducted by using in-depth interviews with 40 people who are members of the homestay group of Ban Prasat community and the quantitative research was studied by using a questionnaire with 380 tourists who travelled and stayed at homestays. The quantitative data was collected and analyzed for a mean and the qualitative data were analyzed and used as the basic information of the analysis for the homestay development guidelines to promote Ban Prasat community tourism. The research result showed that the needs of the tourists in general were at the highest level in all aspects. When considering the income aspect, the tourists have most demand in accommodation, followed by tourist attractions, accessibility, safety and local food, respectively. The potential of Ban Prasat community is that it is located on the important area in terms of history, archaeology, and tradition. The suggestions for the homestay development in order to encourage tourism are to standardize the quality of accommodation, to create and improve unique community identities regarding customer services such as diverse local cuisine, tourist activities, and the identity of tourist attractions. Also provide more contact channels, set up more accurate traffic signs, improve human resources education and training concerning homestay management and services to enhance tourism, along with the archaeological, historical, cultural, natural, and environmental resources conservation for the purpose of sustainable community tourism development.

Keywords : Development / Homestays / Tourism Promotion / Nakhon Ratchasima

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและที่พักแรม โดยเฉพาะการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการกระจายรายได้และเป็นโอกาสในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นด้วยและอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีแนวโน้มที่ดีขึ้นตามสถานการณ์การท่องเที่ยวตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2558 จนถึงปัจจุบัน หลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 เริ่มคลี่คลายลง ทำให้ศักยภาพการแข่งขันด้านธุรกิจท่องเที่ยวของประเทศไทยมีการปรับตัวหลายอย่าง เช่น ธุรกิจที่พักแรมและบริษัทนำเที่ยวที่ได้รับการ

สนับสนุนจากมาตรการของภาครัฐเข้ามามีบทบาททำให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้เข้ามามีส่วนร่วมกับชุมชน พร้อมผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนตามแนวโน้มการท่องเที่ยวยุคใหม่ (Wongchaikul, 2019) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในด้านพื้นที่จึงกลายเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคและจังหวัด โดยเพิ่มบทบาทการบริหารของประเทศไทยที่สำคัญ ซึ่งในปี พ.ศ. 2560-2564 ได้ให้เริ่มมีการจัดการให้กับองค์กรท้องถิ่นเพื่อให้มีอำนาจในการตัดสินใจและดูแลทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีความสำคัญกับการจัดการท่องเที่ยวให้เป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่นมากขึ้น โดยเฉพาะที่ตกในรูปแบบโฮมสเตย์กลายมาเป็นสิ่งสำคัญของพื้นที่ชุมชนในหลายๆ พื้นที่ของจังหวัดที่มีสภาพทางภูมิศาสตร์และมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สมบูรณ์และกลายมาเป็นธุรกิจไม่ใช่เพียงแค่อาชีพเสริมอีกต่อไป สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่คล้ายคลึงกัน การที่จะทำให้การจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างที่มีความหลากหลายที่มีเอกลักษณ์ของพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นทั้งทรัพยากรธรรมชาติและวิถีทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชน และแนวทางการพัฒนาการที่พัฒนาในรูปแบบโฮมสเตย์และการท่องเที่ยวของชุมชนจัดเป็นงานบริหารส่วนท้องถิ่นได้ที่มีวิสัยทัศน์ที่ให้ความสำคัญกับทรัพยากรหลักรวมถึงสามารถมอบประสบการณ์ที่ดีทางการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวและเป็นการส่งเสริมในการดูแลและอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวท้องถิ่นของชุมชน นับเป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ (Quality) เน้นคุณภาพ ส่งเสริมศักยภาพของการท่องเที่ยวและรักษาสีเขียวแวดล้อมพร้อมมอบประสบการณ์การท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี (Department of Tourism, 2018)

จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่ถือว่าเป็นประตูภาคอีสานมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่หลากหลายแบบผสมผสานและเฉพาะตัวที่มีเอกลักษณ์ ซึ่งในแต่ละพื้นที่ทั่ว จังหวัดนครราชสีมาจะมีปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชนที่เป็นผู้ผลักดันให้ชาวบ้านเกิดความสนใจในการอนุรักษ์ภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งมีหน่วยงานท้องถิ่นเข้ามาสนับสนุนในการส่งเสริมจัดเป็นกิจกรรมต่างๆ ผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเอาศักยภาพด้านความรู้ ประสบการณ์ของปราชญ์ในแต่ละชุมชนมาร่วมสร้างให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและสามารถรับมือกับ สภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ สังคมทางด้านการท่องเที่ยวชุมชนที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง (Public Relations Office, Nakhon Ratchasima Province, 2020) การท่องเที่ยวโดยชุมชนและการประกอบการโฮมสเตย์ของ ชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ถ้ามีการบริหารจัดการที่ดีและนำไปสู่ ความยั่งยืน อาทิ การจัดกิจกรรมทางด้านการท่องเที่ยวที่สะท้อนเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและคุณภาพมาตรฐาน ของที่พักแรมโฮมสเตย์ของชุมชนและการบริการต่างๆ ของคนในชุมชนที่ยังส่งผลให้การจัดการที่พักแรม โฮมสเตย์ของชุมชนบ้านปราสาท ยังไม่ได้เป็นที่รู้จักและนิยมอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะคนในชุมชนที่เข้าร่วม กลุ่มโฮมสเตย์ในพื้นที่ชุมชนท่องเที่ยวภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สะท้อนวิถีชุมชนซึ่งแสดงให้เห็นถึงสมรรถนะของชุมชน บ้านปราสาท ในการพัฒนาการประกอบการที่พักแรมโฮมสเตย์ที่ยังไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐาน ที่กำหนดรวมทั้งการดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนและมีการดำเนินการของกลุ่มโฮมสเตย์ที่มีการรวมกลุ่มของ ชาวบ้าน มีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน และชุมชนร่วมเป็นเจ้าของตามเกณฑ์มาตรฐานนั้น (Office of Tourism Development, Department of Tourism, Ministry of Tourism and Sports, 2018)

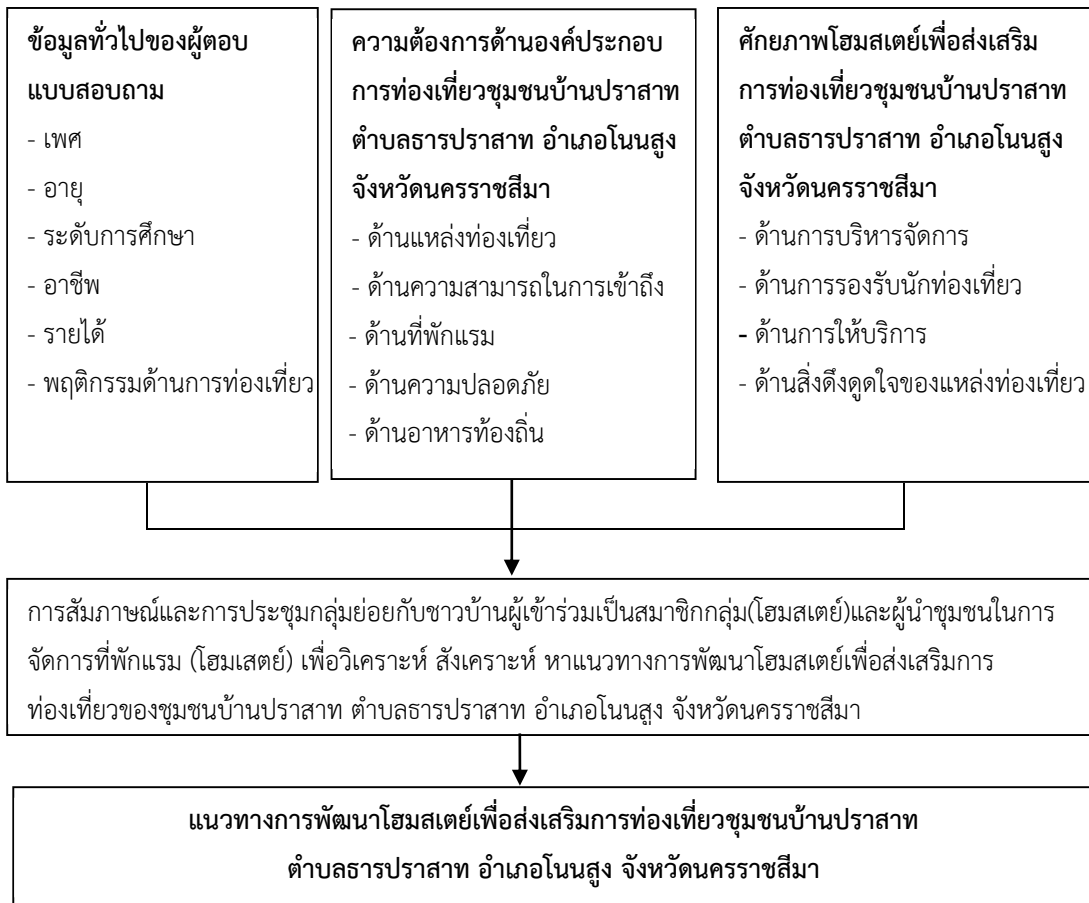
การมีส่วนร่วมชุมชนมีความสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการที่พหุสมมติเป็นไปตามมาตรฐานและได้รับความนิยมนิยมมากขึ้นจากนักท่องเที่ยวและผู้เดินทางมาเยือน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษา แนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอนาสอง จังหวัดนครราชสีมาเพื่อให้มีมาตรฐานต่อการให้บริการและการจัดการที่พหุสมมติในด้านต่างๆ รวมไปถึงการสนับสนุนการสร้างเครือข่ายของผู้ประกอบการและการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องและมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะชุมชนที่มีต้นทุนทางการท่องเที่ยว มีลักษณะเศรษฐกิจของชุมชนที่เข้มแข็งและมีเอกลักษณ์และก่อให้เกิดการจ้างงาน สร้างอาชีพสร้างรายได้ให้กับคนในท้องถิ่น จึงทำให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสวิถีทางวัฒนธรรมชนบทหรือโฮมสเตย์ เพื่อให้ได้รับความนิยมนิยมเพิ่มขึ้นจากนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนและเพื่อท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่นอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอนาสอง จังหวัดนครราชสีมาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน
2. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพและหาแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอนาสอง จังหวัดนครราชสีมา

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิธีวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอนาสอง จังหวัดนครราชสีมา เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา มีขั้นตอนดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลทั่วไปและบริบทของชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา และทบทวนแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรในชุมชนที่เป็นสมาชิกของกลุ่มโฮมสเตย์ชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 40 คน โดยใช้การสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มย่อยและนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ในช่วงปี 2564 จำนวน 7,493 คน (Than Prasat Subdistrict Administrative Organization, 2020) โดยใช้วิธีการในการคำนวณเพื่อหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Simple Size) จากสูตรการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น

ร้อยละ 95 และมีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 และกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จำนวน 380 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการทำวิจัยในครั้งนี้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาผู้วิจัยสร้างขึ้นจากจุดมุ่งหมายและกรอบแนวคิดของการวิจัยพร้อมทั้งมีการหาคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยวจำนวน 3 ท่าน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขโดยวิเคราะห์จากดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ได้ค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.87 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) และนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try Out) กับกลุ่มที่มีความคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ฉบับ โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 (Cronbach, 1984) และนำมาเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ การศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ ตอนที่ 2 พฤติกรรมนักท่องเที่ยว ความต้องการปัจจัยด้านการท่องเที่ยวต่อแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ด้านต่างๆ เป็นต้น ลักษณะของแบบสอบถามจะเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ ลิเคิร์ท (Likert, 1967) เป็นแบบให้เลือกตอบ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยการให้คะแนนความต้องการจะเรียงจากมากไปน้อย คือ 5 4 3 2 1 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามและข้อเสนอแนะอื่นๆ ของนักท่องเที่ยวลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended questions) และการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างและได้นำเสนอแบบสอบถามเพื่อหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง โดยการหาค่าความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.67-1.00 เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุมกลุ่มย่อยกับประชากรในชุมชนที่เป็นสมาชิกของกลุ่มโฮมสเตย์ชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา โดยมีประเด็นคำถามดังนี้ ข้อมูลทั่วไป โดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะและระยะเวลาการเข้าร่วมกลุ่มโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปราสาท และความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปราสาท และปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะอื่นๆ ใช้สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกกับประชาชนในชุมชนที่เป็นสมาชิกของกลุ่มโฮมสเตย์ชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้การประชุมกลุ่มย่อย การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มเป็นผู้คอยจุดประเด็นในการสนทนา เพื่อเป็นการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างกับกลุ่มประชาชนในชุมชนที่เป็นสมาชิกของกลุ่มโฮมสเตย์ชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 40 คน โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุมกลุ่มย่อย และการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวและพักแรมที่โฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 380 คน

โดยการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental sampling) ในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนตุลาคม 2564 และนำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างและแบบสอบถามที่ได้รับมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตรวจสอบความสมบูรณ์และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ด้วยสถิติพรรณนาโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาและนำเสนอในรูปความเรียงเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการวิจัยเพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า นักท่องเที่ยวเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุ 21-29 ปี รองลงมาคือ อายุ 30-39 ปี และอายุต่ำกว่า 20 ปีมี สถานภาพโสดมากที่สุด รองลงมาคือ สถานภาพสมรสและสถานภาพหย่าร้าง ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาคือ ต่ำกว่าปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี โดยมีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชนมากที่สุด รองลงมาคือข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และนักเรียน/นิสิต นักศึกษา ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 10,001-15,000 บาท รองลงมาคือ 15,001-20,000 บาท และต่ำกว่า 10,000 บาท

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการของนักท่องเที่ยวด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยวต่อแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา

ข้อ	ความต้องการด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความความคิดเห็น
1	ด้านแหล่งท่องเที่ยว (Attraction)	4.86	0.37	มากที่สุด
2	ด้านความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility)	4.80	0.40	มากที่สุด
3	ด้านที่พักแรม (Accommodation)	4.98	0.32	มากที่สุด
4	ด้านความปลอดภัย (Safety)	4.70	0.42	มากที่สุด
5	ด้านอาหารท้องถิ่น (Local Food)	4.63	0.48	มากที่สุด
รวม		4.79	0.39	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ระดับความคิดเห็นของความต้องการของนักท่องเที่ยวในปัจจัยด้านการท่องเที่ยวต่อแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน

($\bar{X}$ = 4.79, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่พักแรม ($\bar{X}$ = 4.98, S.D. = 0.32) รองลงมาด้านแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X}$ = 4.86, S.D. = 0.37) ด้านความสามารถในการเข้าถึง ($\bar{X}$ = 4.80, S.D. = 0.40) ด้านความปลอดภัย ($\bar{X}$ = 4.70, S.D. = 0.42) และด้านอาหารท้องถิ่น ($\bar{X}$ = 4.63, S.D. = 0.48) ตามลำดับ

สรุปผลการศึกษาปัจจัยต่อแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ที่มีผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านปราสาท พบว่านักท่องเที่ยวมีความต้องการปัจจัยต่อแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการมากที่สุดในด้านที่พักแรม รองลงมาคือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านความสามารถในการเข้าถึง ด้านความปลอดภัยและด้านอาหารท้องถิ่นเมื่อพิจารณาปัจจัยในแต่ละด้าน โดยเรียงตามลำดับดังนี้

ด้านที่พักแรม (Accommodation) พบว่านักท่องเที่ยวมีความต้องการมากที่สุดในเรื่อง สถานที่พัก (โฮมสเตย์) มีทำเลที่ตั้งใกล้ชิดกับวิถีทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นและธรรมชาติเหมาะสมแก่การพักผ่อน รองลงมาคือ เจ้าของบ้าน (โฮมสเตย์) มีความเป็นมิตรและเต็มใจให้บริการและสามารถเดินทางเข้าถึงโฮมสเตย์ได้ง่าย

ด้านแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความต้องการมากที่สุดในเรื่อง ชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเป็นเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีและธรรมชาติของท้องถิ่นที่สวยงาม น่าประทับใจ รองลงมาคือ แหล่งท่องเที่ยวมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและสะท้อนวิถีชีวิตของชุมชน เหมาะสมแก่การท่องเที่ยวและการจัดศูนย์ข้อมูลรายละเอียดของการท่องเที่ยวภายในชุมชนที่หลากหลายและสะดวก

ด้านความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) พบว่านักท่องเที่ยวมีความต้องการมากที่สุดในเรื่อง ผู้ประกอบการขนส่งไม่เอารัดเอาเปรียบ เต็มใจให้บริการ รองลงมาคือ มีเส้นทางการคมนาคมที่สะดวกเข้าถึงได้ง่ายและมีที่ตั้งสถานีขนส่งหรือรถประจำทางที่เป็นหลักแหล่งสะดวกและเข้าถึงพื้นที่ของชุมชนท้องถิ่นได้ง่าย

ด้านความปลอดภัย (Safety) พบว่านักท่องเที่ยวมีความต้องการมากที่สุดในเรื่อง ที่พักแรมของชุมชน (โฮมสเตย์) มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน รองลงมาคือ เจ้าของบ้าน (โฮมสเตย์) คอยดูแลและให้ความช่วยเหลือตลอดเวลาและมีการคุ้มครองผลประโยชน์ให้กับนักท่องเที่ยวในช่วงที่มาท่องเที่ยวและพักอาศัยอยู่ในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

ด้านอาหารท้องถิ่น (Local Food) พบว่านักท่องเที่ยวไทยมีความต้องการมากที่สุดในเรื่อง อาหารของท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์มีวิธีการปรุงอาหารอย่างถูกสุขอนามัย รองลงมาคือ ห้องครัวและอุปกรณ์ที่ใช้เกี่ยวข้องกับอาหารมีความสะอาด และความหลากหลายของอาหาร และวัตถุดิบที่ใช้ประกอบอาหารที่เจ้าของบ้าน (โฮมสเตย์) จัดไว้บริการ

สรุปผลการวิเคราะห์ศักยภาพและแนวทางการพัฒนา จากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างและการประชุมกลุ่มย่อยของชาวบ้านผู้เข้าร่วมกลุ่ม (โฮมสเตย์) และผู้นำชุมชนในการจัดการที่พักแรม (โฮมสเตย์) ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปราสาท

ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา มีดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ ชุมชนโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปราสาท

ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ชุมชนคำนึงถึงสภาพทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก ทุกครั้งเมื่อดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในชุมชนและมีการสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยว ร่วมกับองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวและมีแผนการการบำรุงรักษาระบบ สาธารณูปโภคและมีแผนการบริหารจัดการและบำบัดของเสียภายในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนอย่างเป็นระบบ รวมถึงชุมชนมีการเตรียมความพร้อมด้านการรักษาความปลอดภัยและการรักษาพยาบาลเบื้องต้นโดยจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญประจำแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน มีการจัดการด้านการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของชุมชนผ่านสื่อต่างๆ คนในชุมชนทุกภาคส่วนมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบในการบริหารจัดการองค์กรอย่างชัดเจนมีผังโครงสร้างการบริหารงานขององค์กรให้บุคลากรทุกระดับรับรู้และปฏิบัติตาม และมีการยอมรับและความร่วมมือกับชุมชนโดยรอบ ชุมชนได้รับผลประโยชน์ สนับสนุนการจ้างงานและสร้างรายได้ในชุมชน มีการใช้แผนผังแสดงการใช้ประโยชน์จากพื้นที่อย่างชัดเจน เช่น พื้นที่เพื่อกิจกรรมทางการท่องเที่ยว และการท่องเที่ยวประเภทต่างๆ ของชุมชน พื้นที่เพื่อการเกษตร สถานที่จัดกิจกรรมหรือลานจอดรถ เป็นต้น

2. ด้านการรองรับนักท่องเที่ยว ชุมชนโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปราสาท

ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ชุมชนมีการจัดการพื้นที่รองรับโดยอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในการเดินทางมายังแหล่งชุมชน ชุมชนมีความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน โดยมีพร้อมให้บริการครบถ้วนแก่ผู้มาเยือน เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ชุมชนมีการบริการด้านที่พักเพียงพอต่อความต้องการ ทั้งภายในแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนโดยรอบ ชุมชนมีการบริการด้านอาหารเพียงพอต่อความต้องการทั้งภายในแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนโดยรอบ ชุมชนมีการกำหนดจำนวนผู้มาเยือนให้เหมาะสมกับศักยภาพในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนและมีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม และมีการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในชุมชนให้เพียงพอต่อการรองรับผู้มาเยือน ชุมชนมีการกำหนดช่วงเวลาให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจนและเหมาะสมกับการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี

3. ด้านการให้บริการ ชุมชนโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธาร

ปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ชุมชนมีศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงการเรียนรู้ของชุมชน และมีร้านขายของใช้ ของฝากและของที่ระลึกให้บริการภายในแหล่งท่องเที่ยวหรือบริเวณใกล้เคียง ชุมชนมีการจัดสรรสถานที่ให้บริการฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้แก่ผู้ที่สนใจ ชุมชนมีการบริการส่งจดหมาย บริการโทรศัพท์ หรือบริการอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ชุมชนมีการจัดสรรพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ เช่น บริการรถเข็น ทางเดิน หอน้ำหรือที่นั่ง เป็นต้น ชุมชนมีกิจกรรมที่เสริมสร้างความรู้ควบคู่กับการพักผ่อนและให้ความบันเทิงแก่ผู้มาเยือนภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและโบราณคดีของชุมชนบ้านปราสาท และมีการให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวโดยนำเสนอผ่านเอกสาร สื่อต่างๆ หรือป้ายสื่อความหมายและการสาธิตวิธีปฏิบัติ ชุมชนมีการต้อนรับ เช่น แนะนำสถานที่และกิจกรรมทางการท่องเที่ยว รวมไปถึงแจ้งให้ทราบถึงกติกาการปฏิบัติตนของผู้มาเยือนขณะ

เยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนและมีภาคีที่ท้องถิ่นหรือผู้นำชมที่สามารถบรรยาย อธิบายถ่ายทอดความรู้ และข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวชุมชนอย่างครบถ้วน

4. ด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ชุมชนมีวิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์ทางภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งโบราณคดีอายุกว่า 3,000 ปีและชุมชนมีกิจกรรมทางการเกษตรแบบพอเพียงและมีการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรมและชุมชนมีต้นทุนของพื้นที่ ที่เป็นแหล่งประวัติศาสตร์และหลุมขุดค้นทางโบราณคดีโดยรอบชุมชน และมีศูนย์ข้อมูลการเรียนรู้และพิพิธภัณฑ์ทางโบราณคดีบ้านปราสาทและถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องราวเฉพาะด้านแก่ผู้มาเยือนหรือผู้ที่สนใจ มีความหลากหลายชนิดและความโดดเด่นของกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนให้เลือกสรรและเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 1. เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนอย่างยั่งยืน พบว่า นักท่องเที่ยวเป็นเพศหญิง มีอายุ 21-29 ปี สถานภาพโสด มีการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาคือ ต่ำกว่าปริญญาตรีมีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชนมีรายได้ต่อเดือน 10,001-15,000 บาท และในปัจจัยความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนอย่างยั่งยืนในทุกๆ ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านที่พักแรม 2) ด้านแหล่งท่องเที่ยว 3) ด้านความสามารถในการเข้าถึง 4) ด้านความปลอดภัยและ 5) ด้านอาหารท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษางานวิจัยของ Duangpikul & Methaphan (2018) ที่ได้ศึกษาชุมชนโฮมสเตย์ที่มีการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเข้าถึงพื้นที่ทางการท่องเที่ยวของโฮมสเตย์ 2) ด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว 3) ด้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว 4) ด้านกิจกรรมและรายการนำเที่ยว 5) ด้านทรัพยากรและสภาพแวดล้อม 6) ด้านการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการขาย 7) ด้านการบริหารจัดการของกลุ่มโฮมสเตย์ ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ให้ความสำคัญกับการจัดการท่องเที่ยวของโฮมสเตย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ด้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว 2) ด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว 3) ด้านการบริหารจัดการของกลุ่มโฮมสเตย์ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวของโฮมสเตย์ โดยการวิเคราะห์โอกาสทางการตลาดพบว่า จุดแข็งของกลุ่มโฮมสเตย์ ได้แก่ 1) ผู้นำกลุ่มมีภาวะผู้นำสูง 2) การดำเนินงานของกลุ่ม มีการจัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน 3) มีกิจกรรมท่องเที่ยวหลากหลาย 4) มีทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงาม 5) มีความปลอดภัย จุดอ่อน ได้แก่ 1) การสื่อสารกับชาวต่างชาติ 2) ขาดมัคคุเทศก์ท้องถิ่น 3) ขาดงบประมาณดำเนินงาน

4) บ้านพักไม่เพียงพอ โอกาส ได้แก่ 1) กระแสการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นที่นิยม 2) มีการรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย 3) การดำเนินวิถีชีวิตของท้องถิ่น ส่วนอุปสรรค ได้แก่ 1) การแข่งขันธุรกิจท่องเที่ยวในระดับจังหวัดมีมากขึ้น 2) ขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง 3) เส้นทางคมนาคมเข้าชุมชนไม่ค่อยสะดวก

ชุมชนมีแนวทางการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของโฮมสเตย์ ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพของชุมชน การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร ผู้นำกลุ่ม การสื่อสารประชาสัมพันธ์ การกระจายรายได้ให้คนในท้องถิ่นและการสร้างความสมดุลระหว่างความต้องการของนักท่องเที่ยว ความต้องการของชุมชนท้องถิ่นและขีดความสามารถของทรัพยากร และเมื่ออภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านที่พักแรม (Accommodation) เป็นด้านที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการอยู่ในอันดับแรก มีที่พักประเภทโฮมสเตย์จัดไว้บริการซึ่งที่พักโฮมสเตย์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่นและไม่ทำลายสภาพแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่น สอดคล้องกับผลการศึกษางานวิจัยของ Mankitham (2011) ที่ได้ศึกษาการท่องเที่ยวที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิต ของชาวบ้าน ซึ่งเต็มใจที่จะถ่ายทอดวัฒนธรรมและวิถีภูมิปัญญาของท้องถิ่น แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันพร้อมทั้งจัดที่พักและอาหารให้กับนักท่องเที่ยว โดยได้รับคำตอบแทนตามความเหมาะสม รองลงมาด้านแหล่งท่องเที่ยว (Tourist Attraction) เป็นด้านที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการอยู่ในอันดับสองเนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งแหล่งท่องเที่ยว เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการเช่นเดียวกับผลการศึกษางานวิจัยของ Phuntulee, et al. (2017) ได้เสนอแนวคิดการท่องเที่ยวที่ไม่ช่วงชิงการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรมของชุมชนดั้งเดิมที่มีเอกลักษณ์หากแต่มุ่งตอบสนองความต้องการของคนในท้องถิ่นให้มากที่สุด ด้วยการใช้เทคโนโลยีในชุมชนเท่าที่จำเป็นที่สำคัญ ยังต้องมีการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชนอีกด้วย และแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพของชุมชนมีดังนี้ 1) ศูนย์เรียนรู้ 1 ไร่ 1 แสน 2) ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง 3) ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและพลังงาน 4) ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาที่ดิน 5) ศูนย์เรียนรู้ไร่สวนผสม 6) ศูนย์เรียนรู้ศิลปะ 7) ศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น 8) ศูนย์เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการจักสาน 9) ศูนย์เรียนรู้สปาเท้าเป็นต้น รองลงมาด้านความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) เป็นด้านที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการอยู่ในอันดับสามเนื่องจากมีการคมนาคมที่สะดวกสบาย ความปลอดภัยและเดินทางเข้าถึงง่าย และสภาพของถนนหนทางที่ดี และมีบริการรถสาธารณะที่ให้บริการไปยัง แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ สอดคล้องกับผลการศึกษางานวิจัยของ Taweephol (2019) พบว่าการเดินทางเข้าถึงทำเลที่ตั้งตามหลักภูมิศาสตร์รวมทั้งสถาปัตยกรรมผ่านโครงสร้างอาคารที่พักเป็นจุดเด่นของโฮมสเตย์ไทยซึ่งนำไปสู่การส่งเสริมให้เกิดการจัดการอัตลักษณ์โฮมสเตย์ที่ต้องอาศัยองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ได้แก่ 1) ด้านกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ 2) ด้านการบริหารต้นทุนและรายได้ 3) ด้านการจัดการทรัพยากรบุคคล 4) การกำหนดตลาดเป้าหมายและการประชาสัมพันธ์ 5) ด้านการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่น รองลงมาด้านความปลอดภัย (Safety) เป็นด้านที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการ เนื่องจากเป็นสถานที่ที่มีความปลอดภัยในระดับหนึ่งแต่ถ้าเมื่อใดที่นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น การก่อให้เกิดอาชญากรรมและมีมิชฉะชีพก็จะตามมาเช่นกัน เพราะฉะนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องควรจัดตำรวจท่องเที่ยวหรืออาสาสมัครชุมชนในการดูแลสอดส่องให้

ความปลอดภัยแก่ นักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความมั่นใจแก่นักท่องเที่ยว และยังสอดคล้องกับ Office of Tourism Development, Department of Tourism, Ministry of Tourism and Sports (2015) ถือว่าความปลอดภัยของชุมชน เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่นักท่องเที่ยวใช้เป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจเดินทางเข้าร่วมกิจกรรมที่พักแบบ Homestay ดังนั้น ชมรม กลุ่ม สมาชิก ควรมีการจัดมาตรการรักษาความปลอดภัยสำหรับเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ที่อาจเกิดขึ้นได้ และด้านอาหารท้องถิ่น (Local Food) เป็นด้านที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการอยู่ในอันดับสุดท้ายเนื่องจากมีร้านอาหารให้บริการนักท่องเที่ยวอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งแต่ละร้านจะมีการตกแต่งร้านเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวส่วนมากจะนิยมรับประทานอาหารท้องถิ่นอย่างไรก็ตามการจัดการด้านอาหารที่สะท้อนเอกลักษณ์ของท้องถิ่นนั้นสอดคล้องกับผลการศึกษา งานวิจัยของ Chantakat (2020) ที่ได้ศึกษาเพื่อประเมินศักยภาพชุมชนด้านการบริหารจัดการที่พักแบบมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยในจังหวัดสระแก้ว ด้านการจัดการ ด้านอาหารและโภชนาการ ด้านความปลอดภัย ด้านการตลาดและผู้ประกอบการ ได้ผลสรุป คือ ผลรวมด้านอาหาร มีศักยภาพของชุมชนในภาพรวมระดับมากที่สุดและผลรวมด้านอสังหาริมทรัพย์ของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน มีศักยภาพของชุมชนในภาพรวมระดับมาก ผลรวมด้านที่พัก มีศักยภาพของชุมชนในภาพรวมระดับมาก ผลรวมด้านรายได้เสริมและการเชื่อมโยงธุรกิจชุมชน มีความศักยภาพของชุมชนในภาพรวมระดับมาก ด้านความปลอดภัย มีศักยภาพของชุมชนในภาพรวมระดับมาก ผลรวมด้านการท่องเที่ยวมีศักยภาพของชุมชนในภาพรวมระดับมากตามลำดับ โดยธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม (Food and Beverage)จะเป็นการประกอบกิจการแบบให้บริการอาหารและเครื่องดื่มแก่คนเดินทาง นักท่องเที่ยวหรือประชาชนทั่วไป โดยจัดเตรียมที่นั่งให้ผู้บริโภคได้ รับประทานอาหารในสถานที่ให้บริการ หรืออาจให้บริการบรรจุอาหารเพื่อให้ผู้บริโภคนำไปรับประทานที่อื่นได้

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพและหาแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา

ศักยภาพและแนวทางการพัฒนาด้านที่พักแรม (Accommodation) สถานที่พัก (โฮมสเตย์) มีทำเลที่ตั้งใกล้ชิดกับวิถีทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นและธรรมชาติเหมาะสมแก่การพักผ่อน เจ้าของบ้าน (โฮมสเตย์) มีความเป็นมิตรและเต็มใจให้บริการและสามารถเดินทางเข้าถึงโฮมสเตย์ได้ง่ายและมีทำเลที่ตั้งใกล้ชิดธรรมชาติเหมาะสมแก่การพักผ่อน เจ้าของบ้าน(โฮมสเตย์) มีความเป็นมิตรเต็มใจให้บริการ สามารถเดินทางเข้าถึงโฮมสเตย์ได้ง่าย ชุมชนมีการบริหารจัดการงานภายในโฮมสเตย์ที่ดี และขนาดของโฮมสเตย์มีผลต่อการตัดสินใจเข้าพัก สภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์มีความเหมาะสม มีสิ่งอำนวยความสะดวกภายในและโฮมสเตย์มีราคาที่พักเหมาะสม และแนวทางในอนาคตควรพัฒนาให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานที่พักแบบโฮมสเตย์ เพื่อความมั่นใจของนักท่องเที่ยวผู้มาเยือน ซึ่งสอดคล้องกับ Homestay Thailand (2018) ได้กำหนดว่าสิ่งที่ควรพิจารณาในการพัฒนาโฮมสเตย์และการเสนอสิ่งบริการแก่นักท่องเที่ยว อาทิ วิธีการดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายแบบสังฆมชนบท วัฒนธรรมท้องถิ่นที่มี เอกลักษณ์เฉพาะ ความปลอดภัย ความสะอาด ห้องพักรับรองอาหารและมีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับชุมชน

ศักยภาพและแนวทางการพัฒนาด้านแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) พบว่า มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเป็นเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีและวัฒนธรรมที่หลากหลายและมีความเป็นธรรมชาติสวยงาม ชุมชนมีการจัดข้อมูลรายละเอียดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย แหล่งท่องเที่ยวของชุมชนมีการจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านและใส่ใจในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการจัดพิพิธภัณฑ์ของชุมชนทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน แหล่งท่องเที่ยวชุมชนมีความสะดวกในการเข้าถึง มีราคาค่าธรรมเนียมในการเข้าชมที่เหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Buhalis (2000) ได้กล่าวไว้แหล่งท่องเที่ยวเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยว เพราะแหล่งท่องเที่ยวต้องมีสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวอย่างใดอย่างหนึ่งในให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยี่ยมชม สิ่งดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวแบ่งได้ 4 ประเภทได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ และการให้ความบันเทิง เหตุผลอย่างหนึ่งในการเดินทางท่องเที่ยวของประชาชนก็เพื่อต้องการเยี่ยมเยียนเพื่อนและญาติมิตร คนมีความต้องการที่จะกลับไปเยี่ยมเยียนแผ่นดินเดิมของตนเองหรือสัมผัสวิถีชีวิตของชาติพันธุ์อื่นที่มีความแตกต่างจากท้องถิ่นของตน

ศักยภาพและแนวทางการพัฒนาด้านความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) พบว่า ผู้ประกอบการขนส่งไม่เอารัดเอาเปรียบ เต็มใจให้บริการและมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก มีที่ตั้งสถานีขนส่งและรถโดยสารเป็นหลักแหล่งสะดวกและเข้าถึงง่าย ผู้ประกอบการขนส่งและคนในพื้นที่ชุมชนสามารถให้คำแนะนำในการเดินทาง พาหนะขนส่งที่มีความปลอดภัยและราคาโดยสารพาหนะมีความเหมาะสม แนวทางในการพัฒนาควรเพิ่มป้ายบอกทางในชุมชนท้องถิ่นให้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Collier & Harraway (1997) ที่กล่าวว่ากิจกรรมในการบริหารจัดการพื้นที่สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว การก่อสร้างปัจจัยพื้นฐาน เช่นระบบขนส่ง ระบบสื่อสาร ระบบสาธารณูปโภค ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยว เพราะจะช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายและเป็นการสร้างภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวด้วย และการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว จะต้องมียานพาหนะ (Transportation) ประกอบด้วยเส้นทาง ยานพาหนะและผู้ประกอบการขนส่งเพื่อลำเลียงคนและสิ่งของไปยังจุดหมายปลายทาง โดยเฉพาะการคมนาคมที่จะเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว จะต้องพิจารณาถึงสิ่งต่างๆ ในด้าน รูปแบบของการ คมนาคมขนส่ง คุณภาพและมาตรฐานของ ยานพาหนะตลอดจนความสะดวกและความปลอดภัย จำนวนของยานพาหนะที่ต้องมีเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว สถานที่ให้บริการแก่ผู้โดยสาร ในการใช้ยานพาหนะประเภทนั้น ๆ และรูปแบบหรือปัญหาการจราจร

ศักยภาพและแนวทางการพัฒนาด้านความปลอดภัย (Safety) พบว่า ชุมชนโฮมสเตย์มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน เจ้าของบ้าน (โฮมสเตย์) คอยดูแลและให้ความช่วยเหลือตลอดเวลาและมีการคุ้มครองผลประโยชน์ให้กับนักท่องเที่ยวมีอาสาสมัครประจำบ้านที่อยู่ในสภาพใช้ได้ทันทีและการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ชุมชนมีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจคอยทำหน้าที่ดูแลความปลอดภัยภายในชุมชนมีการจัดเวรยามดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และมีการซักถามถึงโรคประจำตัวหรือบุคคลที่ติดต่อดีทันทีในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ Sakulrat, et al.

(2020) ที่ได้ศึกษาการบริหารจัดการความเสี่ยงของที่พักสัมพัทธ์วัฒนธรรมชนบท (โฮมสเตย์) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว ภาพรวมการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านการท่องเที่ยวพบว่าการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ซึ่งได้นำผลไปประชุมกลุ่มโดยกลุ่มผู้ประกอบการ มีแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยง 5 แนวทาง ประกอบด้วย 1) แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงจากโรคภัยไข้เจ็บ 2) แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงต่อชีวิตและทรัพย์สิน 3) แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงจากภาวะเครียดและสุขภาพจิต 4) แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านอุบัติเหตุ และ 5) แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม

ศักยภาพและแนวทางการพัฒนาด้านอาหารท้องถิ่น (Local Food) พบว่า อาหารของท้องถิ่นมีความเป็นเอกลักษณ์และมีวิธีการปรุงอาหารอย่างถูกสุขอนามัย ห้องครัวและอุปกรณ์ที่ใช้เกี่ยวข้องกับอาหารมีความสะอาด มีความหลากหลายของอาหารและวัตถุดิบที่ใช้ประกอบอาหารที่เจ้าของบ้าน (โฮมสเตย์) จัดไว้บริการ มีห้องครัวเป็นสัดส่วนสามารถปรุงอาหารเอง และปริมาณของอาหารที่เจ้าของบ้าน (โฮมสเตย์) จัดไว้บริการมีเพียงพอต่อความต้องการ เจ้าของบ้าน (โฮมสเตย์) จัดอาหารพื้นบ้านให้รับประทานตรงตามวัฒนธรรมและความเป็นอยู่มี ชุมชนมีราคาของอาหารสำเร็จรูปที่เลือกซื้อมีความเหมาะสม นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประกอบอาหารร่วมกับเจ้าของบ้าน แต่ควรมีการพัฒนาความหลากหลายของอาหารท้องถิ่นและคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นไว้ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษางานวิจัยของ Thongoupragan (2018) ที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์ถึงอาหารท้องถิ่น ชุมชนบ้านดิ่งแดง ตำบลหนองบัว อำเภอเมืองจังหวัดกาญจนบุรี ถึงปัจจัยที่เอื้อต่อวัฒนธรรมอาหารและความมั่นคงทางอาหารของชุมชน ได้แก่ ความหลากหลายและอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรท้องถิ่น ความสามารถในการผลิตอาหารและระบบเศรษฐกิจชุมชน การพิทักษ์อาหารและระบบวัฒนธรรมชุมชน

(2) อาหารท้องถิ่นและภาพสะท้อนความมั่นคงทางอาหารในมิติวัฒนธรรม อาทิ ขนมสายบัว แยมหยวก บัวลอยญวน เป็นภาพสะท้อนวิถีชีวิตและความมั่นคงทางอาหารของชุมชนในมิติวัฒนธรรม ที่เกิดจากภูมิปัญญาในการใช้ทรัพยากรอาหาร และการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม จนเป็นอัตลักษณ์และวัฒนธรรมอาหารของชุมชนมาจนถึงปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านสังคม ชุมชนและคนในท้องถิ่นสามารถนำงานวิจัยนี้ไปเป็นแนวทางการจัดการความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ไปสู่การกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปราสาท ตำบลธราปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ให้มีคุณภาพตรงตามต้องการของนักท่องเที่ยวและตามมาตรฐานของกรมการท่องเที่ยวได้

2. หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องสามารถนำงานวิจัยนี้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นปัจจัยพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนเพิ่มมากขึ้นและเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่นได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาด้านมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยก้าวสู่อาเซียนเพื่อเพิ่มการรับประกันมาตรฐานโฮมสเตย์และเพิ่มความมั่นใจให้นักท่องเที่ยวว่าได้ไปเที่ยวโฮมสเตย์ที่ได้รับมาตรฐานในระดับสากลและเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวและเข้าพักโฮมสเตย์ของท้องถิ่นได้

References

- Buhalis, D. (2000). Marketing the competitive destination in the future. **Tourism Management**, 21(1), 97-116.
- Chantakat, P. (2020). A Study of the Community Potential in the Management of Thailand Homestay Standards in Sa-Kaew Province. **Journal of Management Science**, 22(1), 105-112.
- Collier, A. & Harraway, S. (1997). **Principles of tourism**. Auckland : Longman.
- Cronbach, L. J. (1984). **Essential of psychology testing**. New York : Harper.
- Department of Tourism. (2018). **Homestays in secondary tourist provinces**. [Online]. Available : <https://www.dot.go.th/pages/43> [2021, March 8]. [In Thai]
- Duangpikul, K. & Methaphan, J. (2018). Homestay and Sustainable Tourism Management in Nan Province. **Journal of Graduate Research**, 9(1), 217-234. [In Thai]
- Homestay Thailand. (2018). **Basic Thai homestay** [Online]. Available : <http://www.homestaythai.org> [2021, January 29]. [In Thai]
- Likert, S. (1967). **New patterns of management**. New York : McGraw-Hill.
- Mankitham, W. (2011). **Research report on homestay style that reflects identity**. Bangkok : Suan Sunandha Rajabhat University. [In Thai]
- Office of Tourism Development, Department of Tourism, Ministry of Tourism and Sports. (2018). **Preliminary Thai homestay benchmarks before being assessed**. [Online]. Availabl : https://trang.mots.go.th/news_view.php?nid=323 [2021, February 18]. [In Thai]
- Office of Tourism Development, Department of Tourism, Ministry of Tourism and Sports. (2015). **Thai homestay standards**. Bangkok : Printing House of Chulalongkorn University. [In Thai]
- Phuntulee, S., Wanitchanont, W., Techo, J., & Kanbute, S. (2017). Mae-Lai Community Potentials to Be Agro-Tourism Sites. **HUSO Journal of Humanities and Social Sciences**, 1(2), 30-48.

- Public relations office, Nakhon Ratchasima Province. (2020). **General information of Nakhon Ratchasima Province**. [Online]. Available : https://www2.nakhonratchasima.go.th/content_person/cate/19 [2021, January 9]. [In Thai]
- Sakulrat, T., Nawatnatee, T. & Chuapung, B. (2020). Risk Management of Homestay in Phra Nakhon Sri Ayutthaya Province. **Journal of Social Science and Buddhist Anthropology**, 5(4), 305-320. [In Thai]
- Taweephon, R. (2019). Thai Homestay on Identity Management : A Case Study of Phetchaburi Province and Prachuapkhirikhan Province. **Research and Development Journal, Loei Rajabhat University**, 14 (48), 22-33. [In Thai]
- Than Prasat Subdistrict Administrative Organization. (2020). **Basic information of Than Prasat Subdistrict Administrative Organization, Non Sung District Nakhon Ratchasima Province**. [Online]. Available : <https://thanprasat.go.th/> [2021, January 3]. [In Thai]
- Thongoupragan, B. (2018). Local Food : Food Security in the Cultural Dimension: A Case Study of Ban Taling Daeng Community, Kanchanaburi Province. **Princess of Naradhiwas University Journal of Humanities and Social Sciences**, 5(special edition), 107-119. [In Thai]
- Wongchaikul, T. (2019). WEF announces "the country with the highest potential in tourism business competition" in the world. "Thailand" ranks 31. [Online]. Available : <https://forbesthailand.com/news/travel/wef-country-potential tourism.html>. [2021, April 7].
- Yamane, T. (1973). **Statistics : An Introductory Analysis**. (3 rd ed.). New York. Harper and Row Publications.